

CURSOS DE OTOÑO

Director: **Albert J. Jovell**
 Director general
 de la Fundació Biblioteca Josep Laporte
 Presidente del Foro Español de Pacientes

Secretaria: **Concepció Violan**
 Gerente de la Fundació Jordi Gol i Gurina
 Institut Català de la Salut

Patrocina: **Fundació Víctor Grífols i Lucas**
Institut Català de la Salut

Contenido: **El cambio social que está experimentando nuestra sociedad en general y la atención sanitaria en particular, contempla la rápida transición de un modelo de paciente pasivo a un modelo más activo y la sustitución de un modelo de relación médico-enfermo de tipo paternalista a otro más deliberativo, donde el paciente y su familia querrán acceder a segundas opiniones médicas cualificadas y participar del proceso de toma de decisiones. Este cambio obliga a los agentes sanitarios, profesionales y Administraciones sanitarias, fundamentalmente, a replantear su modelo de contrato social con la ciudadanía y con los enfermos.**

En el caso de Cataluña y España, tradicionalmente, el paciente-ciudadano no se ha implicado demasiado en las decisiones que afectan a su salud, tanto a nivel individual como comunitario, y además, por otra parte, los profesionales de la salud no han sido formados para incorporarlos a estos procesos de decisión. Es por este motivo, que es necesario gestionar este proceso de cambio social mediante estrategias que informen y formen a los profesionales de la salud, y que establecen vías de comunicación y confianza entre los pacientes-ciudadanos y profesionales-autoridades sanitarias. En este curso se presentarán algunas iniciativas llevadas a cabo en nuestro Estado y en el resto de Europa, que permiten una mejor gestión del cambio en el nuevo modelo de paciente.

El nuevo modelo de paciente y su participación en las decisiones sanitarias

17, 18 Y 19 DE OCTUBRE DE 2005

Precio de la matrícula: 80 **Código:** 5011

Inscripción y matrícula: CUIMPB - Centre Ernest Lluch, Secretaría de Alumnos Edificio del Antiguo Teatro (acceso por el CCCB) C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona Tel. 933 017 555 / 933 020 634 marta.teixido@cuimpb.es www.cuimpb.es

Formas de pago: Transferencia o ingreso en efectivo en: La Caixa C/ Tallers, 45 · 08001 Barcelona Núm. de cuenta: 2100-3272-94-2200087659

Créditos de libre elección: Los alumnos que deseen obtener créditos de libre elección deberán ponerse en contacto con la Secretaría de Alumnos, que les informará del número de créditos y del trabajo a realizar.

Lugar de realización: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona)

PROGRAMA:

Lunes, 17 de octubre

9.30 h	Inauguración del curso Marina Geli Consejera de Sanidad y Seguridad Social Generalitat de Catalunya Rafael Manzanera Director General de Recursos Sanitarios Generalitat de Catalunya	Martes, 18 de octubre
10.00 h	Estrategias del Institut Català de la Salut para promover una mayor implicación de los pacientes Raimon Belenes Director Gerente del Institut Català de la Salut	10.00 h Métodos para evaluar la opinión y la satisfacción de los usuarios
11.00 h	Debate	11.00 h Debate
11.30 h	Pausa	11.30 h Pausa
12.00 h	El nuevo modelo de paciente Albert J. Jovell Presidente del Foro Español de Pacientes	12.00 h Estudios cualitativos en pacientes María D. Navarro Subdirectora de la Fundació Biblioteca Josep Laporte
13.00 h	Debate	12.00 h Debate
16.00 h	Creating a patient-led NHS in England Harry Cayton* Director for Patients and the Public Department of Health National Health Service	13.00 h Reflexiones en torno al concepto de información responsable: límites y oportunidades Joan Escarrabill UFIS Respiratòria del Hospital Universitari de Bellvitge
17.00 h	Pausa	16.30 h Pausa
		17.30 h Mesa redonda: Aspectos éticos en la atención al usuario Moderadora: Victoria Camps , Presidenta de la Fundació Víctor Grífols i Lucas

17.30-19.30 h

Mesa redonda:
Presente y futuro de la atención del usuario en España
 Moderador:
Francisco Cárcelos, Gerente del Hospital Universitario Marqués de Valdecilla, Santander
 Participantes:
La visión de un paciente
Milagros Pérez Oliva, Periodista y redactora de la sección de Sociedad de El País
La situación en la atención primaria
Antonio P. Martín, Jefe del Área de Coordinación y Documentación de la Dirección General de Atención Ciudadana de la Generalitat de Catalunya
La situación en la atención hospitalaria
Virtudes Pacheco, Mediadora y Jefe del Servicio de Atención al usuario del Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona
Perspectiva de futuro

Martes, 18 de octubre

10.00 h

11.00 h

11.30 h

12.00 h

13.00 h

16.30 h

17.30 h

18.00-20.00 h

Miércoles, 19 de octubre

9.00 h

Síndic -el defensor de las personas: funcionamiento y experiencias
Maria Antònia Viedma
 Coordinadora de Salud y Asuntos Sociales Síndic de Greuges de Catalunya

9.45 h

Patient Organisations - experts by experience
Susanna Lindvall*
 B. Sc. Chemistry European Parkinson Disease Association

10.30 h

Debate

11.00 h

Pausa

11.30 h

Carta Europea de los Derechos de los Pacientes
Melody Ross
 Coordinadora de Proyectos Red por la Ciudadanía Activa, Italia

12.15 h

Debate

12.30 h

Foro Español de Pacientes
Sergi Blancafort
 Director del Foro Español de Pacientes

13.00 h

Conclusiones del curso
Concepció Violan
 Gerente de la Fundació Jordi Gol i Gurina Institut Català de la Salut

El principio de justicia
Àngel Puyol, Profesor de Filosofía Moral de la Universitat Autònoma de Barcelona
La atención psicooncológica
Ana Fernández, Responsable del Área de Estudios y Relaciones Institucionales de la Asociación Española Contra el Cáncer
La calidad asistencial
Roser Marquet, Médico y miembro del Grupo de Ética y de la Comisión de Calidad de la Sociedad Catalana de Medicina Familiar y Comunitaria
Los cuidados paliativos
Jordi Trelis, Jefe de Curas Paliativas del Institut Català d'Oncologia Germans Trias i Pujol de Badalona
La asistencia al final de la vida
Ramón Bayés, Profesor Emérito de la Universitat Autònoma de Barcelona

*Sesiones con traducción simultánea

www.cuimpb.es

Consorci Universitat Internacional
 Menéndez Pelayo de Barcelona

CUIMPB
 Centre Ernest Lluch

C* Cultura i Coneixement

El nou model de pacient i la seva participació en les decisions sanitàries

17, 18 i 19 D'OCTUBRE DE 2005

Director: Albert J. Jovell

CURSOS DE TARDOR CRÈDITS DE LLIURE ELECCIÓ

Patrocina: Institut Català de la Salut

Entitats consorciades: UIMP Universidad Internacional Menéndez Pelayo Diputació de Barcelona xarxa de municipis Ajuntament de Barcelona CCCB

C* Cultura y
Conocimiento

El nuevo modelo de paciente y su participación en las decisiones sanitarias

17, 18 Y 19 DE OCTUBRE DE 2005

Director: Albert J. Jovell

CURSOS DE OTOÑO CRÉDITOS DE LIBRE ELECCIÓN

CURSOS DE TARDOR

Director: **Albert J. Jovell**
Director general
de la Fundació Biblioteca Josep Laporte
President del Foro Español de Pacientes

Secretària: **Concepció Violan**
Gerent de la Fundació Jordi Gol i Gurina
Institut Català de la Salut

Patrocina: **Fundació Víctor Grífols i Lucas
Institut Català de la Salut**

Contingut: **El canvi social que està experimentant la nostra societat en general i l'atenció sanitària en particular, contempla la ràpida transició d'un model de pacient passiu a un model més actiu i la substitució d'un model de relació metge-malalt de tipus paternalista a un altre més deliberatiu, on el pacient i la seva família voldran accedir a segones opinions mèdiques qualificades i participar del procés de presa de decisions. Aquest canvi obliga als agents sanitaris, professionals i Administracions sanitàries, fonamentalment, a replantejar el seu model de contracte social amb la ciutadania i amb els malalts.**

En el cas de Catalunya i Espanya, tradicionalment, el pacient-ciutadà no s'ha implicat gaire en les decisions que afecten a la seva salut, tant a nivell individual com comunitari, i a més, per altra banda, els professionals de la salut no han estat formats per incorporar-los en aquests processos de decisió. És per això, que cal gestionar aquest procés de canvi social mitjançant estratègies que informin i formin als professionals de la salut, i que estableixen vies de comunicació i confiança entre els pacients-ciutadans i professionals-autoritats sanitàries. Part d'aquestes estratègies tenen la funció de facilitar la participació de la ciutadania, a nivell comunitària, i del pacient, més a nivell individual, en la presa de decisions sanitàries. En aquest curs es presentaran algunes iniciatives dutes a terme al nostre Estat i a la resta d'Europa, que permeten una millor gestió del canvi en el nou model de pacient.

El nou model de pacient i la seva participació en les decisions sanitàries

17, 18 i 19 D'OCTUBRE DE 2005

Preu de la matrícula: 80 Codi: 5011

Inscripció i matrícula: CUIMPB - Centre Ernest Lluch, Secretaria d'Alumnes Edifici de l'Antic Teatre (accés pel CCCB) C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona Tel. 933 017 555 / 933 020 634 marta.teixido@cuimpb.es www.cuimpb.es

Formes de pagament: Transferència o ingrés en efectiu a: La Caixa C/ Tallers, 45 · 08001 Barcelona Núm. de compte: 2100-3272-94-2200087659

Crèdits de lliure elecció: Els alumnes que vulguin obtenir crèdits de lliure elecció hauran de posar-se en contacte amb la Secretaria d'Alumnes, que els informarà del número de crèdits i del treball a realitzar.

Lloc de realització: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (C/ Montalegre, 5 · 08001 Barcelona)

PROGRAMA: Dilluns, 17 d'octubre

9.30 h	Inauguració del curs Marina Geli Consellera de Sanitat i Seguretat Social Generalitat de Catalunya Rafael Manzanera Director General de Recursos Sanitaris Generalitat de Catalunya
10.00 h	Estratègies de l'Institut Català de la Salut per a promoure una més gran implicació dels pacients Raimon Belenes Director Gerent de l'Institut Català de la Salut
11.00 h	Debat
11.30 h	Pausa
12.00 h	El nou model de pacient Albert J. Jovell President del Foro Español de Pacientes
13.00 h	Debat
16.00 h	Creating a patient-led NHS in England Harry Cayton* Director for Patients and the Public Department of Health National Health Service
17.00 h	Pausa

17.30-19.30 h

Taula rodona:
Present i futur de l'atenció de l'usuari a Espanya
Moderador:
Francisco Cárcelos, Gerent de l'Hospital Universitario Marqués de Valdecilla, Santander
Participants:
La visió d'un pacient
Milagros Pérez Oliva, Periodista i redactora de la secció de Societat de El País.
La situació en l'atenció primària
Antonio P. Martín, Cap de l'Àrea de Coordinació i Documentació de la Direcció General d'Atenció Ciutadana de la Generalitat de Catalunya
La situació en l'atenció hospitalària
Virtudes Pacheco, Mediadora i Cap del Servei d'Atenció al usuari de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona
Perspectiva de futur
Maria Pilar González, Coordinadora de Processos d'Atenció a l'Usuari del Servei d'Atenció Primària Esquerra de Barcelona de l'Institut Català de la Salut

Dimarts, 18 d'octubre

10.00 h	Mètodes per a avaluar l'opinió i la satisfacció dels usuaris Carme Cabezas Responsable de la Unitat d'Investigació de la Fundació Jordi Gol i Gurina – Institut Català de la Salut
11.00 h	Debat
11.30 h	Pausa
12.00 h	Estudis qualitatius en pacients Maria D. Navarro Subdirectora de la Fundació Biblioteca Josep Laporte
13.00 h	Debat
16.30 h	Reflexions al voltant del concepte d'informació responsable: límits i oportunitats Joan Escarabill UFIS Respiratòria de l'Hospital Universitari de Bellvitge
17.30 h	Pausa
18.00-20.00 h	Taula rodona: Aspectes ètics en l'atenció a l'usuari Moderadora: Victòria Camps , Presidenta de la Fundació Víctor Grífols i Lucas

Dimecres, 19 d'octubre

9.00 h	Síndic -el defensor de les persones: funcionament i experiències Maria Antònia Viedma Coordinadora de Salut i Afers Socials Síndic de Greuges de Catalunya
9.45 h	Patient Organisations - experts by experience Susanna Lindvall* B. Sc. Chemistry European Parkinson Disease Association
10.30 h	Debat
11.00 h	Pausa
11.30 h	Carta Europea dels Drets dels Pacients Melody Ross Coordinadora de Projectes Xarxa per la Ciutadania Activa, Itàlia
12.15 h	Debat
12.30 h	Foro Español de Pacientes Sergi Blancafort Director del Foro Español de Pacientes
13.00 h	Conclusions del curs Concepció Violan Gerent de la Fundació Jordi Gol i Gurina Institut Català de la Salut

El principi de justícia
Àngel Puyol, Professor de Filosofia Moral de la Universitat Autònoma de Barcelona
L'atenció psicooncològica
Ana Fernández, Responsable de l'Àrea d'Estudis i Relacions Institucionals de l'Associació Espanyola Contra el Càncer
La qualitat assistencial
Roser Marquet, Metge i membre del Grup d'Ètica i de la Comissió de Qualitat de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària
Les cures pal·liatives
Jordi Trellis, Cap de Cures Pal·liatives de l'Institut Català d'Oncologia Germans Trias i Pujol de Badalona
L'assistència al final de la vida
Ramón Bayés, Professor Emèrit de la Universitat Autònoma de Barcelona

*Sessions amb traducció simultània